

Stappenplan Implementatie dubbelblinde placebogecontroleerde koemelkprovocatie op het CB

Oktober 2015

Mirjam Jobse, adviseur NCJ
Inge Tissen, stafarts Zuidzorg

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Randvoorwaarden	4
3. Stappen	5
- 3.1 Contacten met kinderartsen, huisartsen en zorgverzekeraars	5
- 3.2 Bepalen van locaties DBPGVP, medewerkers en tijdstippen	6
- 3.3 Praktische zaken regelen	6
- 3.4 Lokaal protocol maken	7
- 3.5 Scholing	8
4. Communicatie	9
- 4.1 Formulieren en folders	9
- 4.2 Aandachtspunten	9

1. Inleiding

Voor de diagnostiek van koemelkallergie wordt gebruikgemaakt van de dubbelblinde placebogecontroleerde voedselprovocatie (DBPGVP). Laagrisicoprovocaties met koemelk kunnen in de JGZ plaatsvinden. Er worden lokaal afspraken gemaakt wie bij late reacties (met name buiten kantooruren) het kind beoordeelt: jeugdarts, huisarts of spoedeisendehulparts.

Om de implementatie van DBPGVP in de JGZ te ondersteunen is dit stappenplan gemaakt. Dit stappenplan is onderdeel van de toolkit van de JGZ-richtlijn Voedselovergevoeligheid.

<https://www.ncj.nl/richtlijnen/jgzrichtlijnenwebsite/details-richtlijn/?richtlijn=3>

De diagnose koemelkallergie mag, conform de JGZ-richtlijn Voedselovergevoeligheid alleen worden gesteld met een dubbelblinde placebogecontroleerde voedselprovocatietest (DBPGVP). Deze test kan, vergoed door de zorgverzekeraar, bij kinderen met een laag risico op ernstige allergische symptomen door de JGZ uitgevoerd worden.

Het Zorginstituut Nederland heeft de test, ook uitgevoerd door de JGZ, geduid als basisverzekerde zorg. Kinderen met een anafylactische reactie of met andere ernstige symptomen in het verleden worden altijd verwezen naar de kinderarts.

Het stappenplan uitvoering DBPGVP door de JGZ heeft het NCJ in samenwerking met een stafarts van Zuidzorg gemaakt. Deze JGZ-organisatie heeft destijds meegedaan met de praktijktest van de DBPGVP en is de test sindsdien blijven uitvoeren. De ervaring die Zuidzorg heeft opgedaan met de uitvoering van de DBPGVP is gebruikt bij het maken van dit stappenplan. Hierin staat wat allemaal geregeld moet worden om de test op het consultatiebureau uit te kunnen voeren. Denk bijvoorbeeld aan het regelen van de randvoorwaarden waaraan voldaan moet zijn om de test te kunnen laten vergoeden door de zorgverzekeraar en andere praktische zaken die geregeld moeten worden.

In dit stappenplan komen achtereenvolgens de volgende zaken aan de orde:

- Randvoorwaarden
- De te nemen stappen om DBPGVP te implementeren in een JGZ organisatie
- Communicatie

2. Randvoorwaarden

Randvoorwaarden Zorginstituut Nederland (ZIN) uitvoeren en vergoeden DBPGVP

Letterlijk overgenomen uit het Standpunt van het ZIN; 'Toepassing van de DBPGVP bij een vermoeden van koemelkallergie in de eerste lijn'. (december 2014)

De zorg aan jonge kinderen die geleverd wordt in de jeugdgezondheidszorg voldoet volgens het Zorginstituut aan het specifieke karakter van de huisartsenzorg: persoonlijk, continu en integraal. In de jeugdgezondheidszorg wordt namelijk een geïntegreerd landelijk zorgaanbod voor alle pasgeboren kinderen in Nederland.

Op het moment dat de DBPGVP bij de laag risicokinderen niet door de huisarts maar door de jeugdarts wordt uitgevoerd zal er echter ook nog rekening gehouden moeten worden met een aantal randvoorwaarden wil het uitvoeren van de DBPGVP onder de basisverzekering vallen.

- Niet alleen de eerste DBPGVP maar ook de follow up van positieve testen, inclusief de halfjaarlijkse herhaalttesten door middel van een Open voedsel provocatietest (OVP), moeten worden uitgevoerd door de jeugdarts tot de leeftijd van vier jaar.
- De locatie waar de DBPGVP uitgevoerd wordt moet ook toegankelijk zijn voor eventuele late reacties. Dit betekent dat de locatie de hele dag open en bereikbaar moet zijn. Voor de late reacties (als de locatie gesloten is) dienen er lokale afspraken gemaakt te worden wie het kind dan beoordeelt: de jeugdarts, huisarts, kinderarts of arts van de spoedeisende hulp;
- De locatie moet toegerust zijn om adequaat te kunnen handelen bij het optreden van een allergische reactie. Hiertoe moeten op locatie antihistaminica en epinefrine auto-injectoren beschikbaar zijn;
- Op locatie moet men testvoedingen kunnen bereiden;
- Training van de beoordelaars is noodzakelijk.

De volledige tekst, alsmede de prestatiebeleidsregel van NZa is te vinden op:

<https://www.ncj.nl/actueel/nieuwsberichten/nieuwsartikel/?item=938>

3. Stappen

Om DBPGVP te implementeren in de JGZ moeten de volgende stappen doorlopen worden:

Stap 1	Contacten kinderartsen, huisartsen en zorgverzekeraar
Stap 2	Bepalen locaties DBPGVP, medewerkers en tijdstippen
Stap 3	Praktische zaken regelen
stap 4	Lokaal protocol maken
Stap 5	Scholing

3.1 Contacten met kinderartsen, huisartsen en zorgverzekeraars

3.1.1 Kinderartsen en huisartsen:

Het is belangrijk dat betrokken partijen (JGZ, huisarts en kinderarts) achter de nieuwe werkwijze staan. Indien er nog geen contact is, is de eerste stap kennismaken. Vervolgens:

- Samenwerkingsafspraken maken op basis van bestaande richtlijnen. De NVK richtlijn Diagnostiek van koemelkallergie bij kinderen en de JGZ-richtlijn Voedselovergevoeligheid zijn op elkaar afgestemd. Voor de richtlijn van de NVK zie: <http://www.nvk.nl/Kwaliteit/Richtlijnenoverzicht/Details/tabid/1558/articleType/ArticleView/articleId/792/Koemelkallergie-bij-kinderen-in-Nederland-diagnostiek-van.aspx>
- Tip: het kan helpend zijn om medewerkers van de JGZ die met de DBPGVP gaan werken mee te laten lopen in het ziekenhuis. Enerzijds om in de praktijk te zien hoe het werkt, anderzijds om de samenwerking te versterken.

Maak afspraken over:

- Wanneer de test in de 1e lijn en wanneer in de 2e lijn plaatsvindt, conform de richtlijn.
- Doorloop de exclusie criteria en overleg wat te doen bij het gebruik van andere medicatie.
- De te gebruiken noodmedicatie, conform de richtlijn.
- Opvang buiten de werkuren van de JGZ (kinderarts of huisarts)
- Overlegmomenten

3.1.2 Zorgverzekeraar:

Zorgverzekeraar CZ heeft toegezegd de DBPGVP landelijk te bespreken met de andere verzekeraars, zodat niet elke organisatie met elke zorgverzekering opnieuw hoeft te onderhandelen. Dit loopt nog, dus tot die tijd:

- Leg contact met de zorgverzekeraar(s). Het is vooralsnog nodig om met elke verzekeraar een contract af te sluiten over de vergoeding van de DBPGVP. Daar waar al contracten lopen kan dit aan het bestaande contract toegevoegd worden.
- Tip: Start met de meest dominante verzekeraar in de regio. De verwachting is dat de overige verzekeraars zullen volgen.

3.2 Bepalen van locaties DBPGVP, medewerkers en tijdstippen

Onderstaande zijn geen harde eisen, maar aandachtspunten:

3.2.1 Het bepalen van de locatie van de test

- Verdeeld over het werkgebied, vanwege de reisafstand voor de ouders
- Kies een geschikte locatie die het dichtst bij een ziekenhuis ligt
- Is er een goede ruimte aanwezig waar de ouder en het kind het testdagdeel kunnen doorbrengen
- Zorg dat er een plaats is waar het kind in zijn eigen kinderwagen kan slapen tussendoor
- Het is prettig als er een box aanwezig is en een plaats waar de ouder het kind kan verschonen

3.2.2 Medewerkers

- Gemotiveerd
- Kennis van voedselallergie/bepalen welke scholing nodig is.

3.2.3 Tijdstippen:

- De ochtend lijkt het beste
- Vrijdag lijkt niet handig
- Indien de test op meerdere locaties wordt gedaan, zijn verschillende dagdelen aan te bevelen

3.3 Praktische zaken regelen

3.3.1 Testkits

De meeste JGZ organisaties hebben al contact met fabrikanten van zuigelingenvoeding. Voorbeelden van fabrikanten zijn Hero, Nutricia, Mead Johnson.

- Kijk of er in de organisatie al een contactpersoon is die contact heeft met de fabrikanten
- Laat de contactpersoon contact opnemen met de fabrikant. Geef aan dat je testkits nodig hebt en maak afspraken over de levering van testkits
- De testkits worden kosteloos beschikbaar gesteld door de fabrikanten

3.3.2 Medicatie

- Maak in overleg met de kinderarts een keuze voor noodmedicatie. Bepaal welke antihistaminica gebruikt moet worden en welke epinefrine auto injector
- Bestel deze medicatie bij de lokale apotheek
- Wees alert op de houdbaarheidsdatum van de medicatie

3.3.3 Overige materialen

- Wekkers; evenveel als er te testen kinderen zijn, zodat per kind de tijd tot de volgende voeding aangegeven kan worden
- Maatbeker voor minimaal 300 ml testvoeding, welke in de koelkast past
- Spuiten van 5 en 20 ml voor afmeten dosis voeding
- Flessenwarmer/magnetron

3.4 Lokaal protocol maken

Het lokale protocol bestaat uit de volgende onderdelen:

3.4.1 De lokale afspraken met de huisartsen en kinderartsen

3.4.2 Aanmeldprocedure

Er kan gebruik gemaakt worden van het protocol voor JGZ professionals uit de JGZ-richtlijn Voedselovergevoeligheid

<https://d11066c6yi5btx.cloudfront.net/ncj/ncj/docs/35166206-b747-48f9-a964-f496c07b1df9.pdf>

3.4.3 Informatie voor ouders

Er kan gebruik gemaakt worden van de ouderfolder van de JGZ-richtlijn voedselovergevoeligheid

<https://d11066c6yi5btx.cloudfront.net/ncj/ncj/docs/f0f433b3-f458-4e63-b3d1-4d766ad5653a.pdf>

Praktijkvoorbeeld Zuidzorg

Op intranet staat een aanmeldformulier, welke door de arts moet worden ingevuld. In het aanmeldformulier moeten zorgverzekering en polisnummer genoteerd worden.

Dit aanvraagformulier wordt gemaild naar een centraal mailadres.

Een van de jeugdverpleegkundigen uit het team DBPGVP regelt de planning. Zij neemt contact op met de ouders en plant de test in.

Tijdens dit telefonisch contact loopt de jeugdverpleegkundige met de ouders het aanmeldformulier nog eens goed door, alle punten worden nagevraagd en eventueel aangevuld op het formulier. verder wordt de voeding nog uitgevraagd. Soms hebben ouders zelf al onbewust een provocatie gedaan door yoghurt of een Danoontje toe te voegen.

Het team DBPGVP bestaat uit 3 jeugdartsen en 3 jeugdverpleegkundigen. Op dinsdag-woensdag en donderdagochtend worden de testen uitgevoerd. Uitzonderd vakanties. Per dagdeel worden 2 kinderen getest, bij uitzondering 3. 1 jeugdverpleegkundige is verantwoordelijk voor de planning. De planning is zichtbaar op intranet.

3.5 Scholing

De scholing bestaat uit twee onderdelen. Een scholing voor de medewerkers die de DBPGVP gaan uitvoeren en een scholing voor alle medewerkers. De scholingen kunnen in samenwerking met een diëtist gegeven worden.

3.5.1. Scholing voor medewerkers die de test gaan uitvoeren

- De Powerpoint van de JGZ-richtlijn Voedselovergevoeligheid kan hierbij gebruikt worden. Hij staat bij de Toolkitproducten onder het kopje Implementeren: <https://www.ncj.nl/richtlijnen/jgzrichtlijnenwebsite/details-richtlijn/?richtlijn=3>
- Scholingsonderwerpen: medicatie gebruik, oefenen met oefenpen epipen, administratie en verloop van de testochtend
- Tip: Onderdeel van de scholing kan zijn het meelopen in het ziekenhuis bij de DBPGVP

3.5.2. Scholing voor alle medewerkers

- Uitleg koemelkallergie
- Wat te doen bij verdenking koemelkallergie?

Praktijkvoorbeeld testochtend bij Zuidzorg

De jeugdarts heeft CB, het eerste en laatste consult zijn geblokkeerd. De jeugdarts en jeugdverpleegkundige ontvangen samen de ouder(s) en kind. De jeugdarts kijkt het kind na en kijkt samen met de jeugdverpleegkundige naar de voeding. De jeugdverpleegkundige maakt de voeding klaar en zorgt dat het kind op tijd de volgende hoeveelheid krijgt. 1 uur na de laatste voeding mag het kind naar huis als er geen klachten zijn (Dat is anders dan in het protocol staat, daar staat 2 uur). Indien er wel klachten zijn dan nog 1 uur observatie.

Ouders krijgen na afloop het telefoonnummer van de jeugdverpleegkundige mee voor onder werktijd CB en het telefoonnummer van het ziekenhuis. De namen van de geteste kinderen worden naar de kinderartsen gemaïld.

Procedure daarna:

48 uur later: Jeugdverpleegkundige of jeugdarts belt ouders om na te vragen of er late symptomen zijn. Hierna het oordeel stellen: positief/negatief/dubieus.

Na minimaal 1 week 2e testdag.

Na 48 uur telefonisch contact. Oordeel dag 2.

Dan verbreking code om de uiteindelijke uitslag te kunnen geven. Positief/negatief, dubieus.

4 weken na een negatieve uitslag telefonisch contact met ouders om te vragen of herintroductie van voeding gelukt is.

4. Communicatie

4.1 Formulieren en folders

Op de startpagina van de [JGZ-richtlijn Voedselovergevoeligheid](#) zijn benodigde formulieren en ouderfolders te vinden:

- Protocol DBPGVP
- Formulier voor mogelijke allergische klachten na provocatietest
- Diverse ouderfolders

4.2 Aandachtspunten

- Wees er alert op dat voor ouders duidelijk is op welke locatie de test uitgevoerd wordt

Praktijkvoorbeeld Zuidzorg

Het komt voor dat ouders thuis onbewust al geprovoceerd hebben met koemelk en dat er geen reacties zijn opgetreden. Bijvoorbeeld doordat ze hun kind Danoontjes zijn gaan geven of andere producten waar koemelk in zit. De jeugdverpleegkundige vraagt tijdens het maken van de afspraak voor de DBPGVP de voeding nog eens goed na bij ouders. Is er sprake van een onbewuste provocatie zonder klachten, dan wordt met de arts overlegd of de DBPGVP nog nodig is.